

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ – A SZELLEMI TULAJDONT ÉRINTŐ JOGSÉRTÉSEKRŐL SZÓLÓ 2019. ÉVI HELYZETJELENTÉS

Miért fontosak a szellemi tulajdonjogok, a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok megsértése, valamint a hamisítás és a kalózkodás elleni küzdelem

Ez a jelentés az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala (EUIPO) megbízásából a szellemi tulajdont érintő jogsértések európai megfigyelőközpontja (Megfigyelőközpont) által az elmúlt években az EU-ban elkövetett szellemi tulajdont érintő jogsértések kiterjedtségéről, nagyságrendjéről és gazdasági következményeiről folytatott kutatás eredményeit összegzi. A jelentés ismerteti és megvitatja a szellemi tulajdonjogok által az EU-gazdaságban képviselt gazdasági érték bizonyítékait, ezen érték kihasználásának mértékét, ezen érték megszerzésére irányuló jogsértési mechanizmusokat és az ezen kihívásokkal szemben hozott intézkedéseket.

Az Európai Szabadalmi Hivatallal (EPO) partnerségben elvégzett tanulmányban az EUIPO megállapította, hogy a fokozott szellemitulajdonjog-igényű iparágak EU-gazdasághoz való teljes hozzájárulása a GDP körülbelül 42%-át (5,7 trillió euró) és a munkahelyek 28%-át teszi ki (további 10%-ot a nem fokozott szellemitulajdonjog-igényű ágazatokban a foglalkoztatásra gyakorolt közvetett hatás révén). Ezen ágazatoknak a világ többi részével szembeni kereskedelmi többlettermelése körülbelül 96 milliárd euró, és munkavállalóiknak más ágazatokhoz képest 46%-kal magasabb bért kínálnak.

A szellemi tulajdonjogok nagy értékére tekintettel e jogok megsértése jövedelmező bűncselekménynek számít, amely jelentős költségeket okoz a jogosultaknak és általánosságban a gazdaságnak.

Az EUIPO és az OECD által 2019-ben végzett tanulmány szerint a nemzetközi kereskedelemben 2016-ban elkövetett, szellemi tulajdont érintő jogsértések a világkereskedelem akár 3,3%-át is elérhetik. Az EU import akár 6,8%-a – azaz évente 121 milliárd euró – hamisított termékekből áll. Mindkét számadat lényegesen magasabb, mint a két szervezet által 2016-ban közzétett tanulmányban megállapítottak, ami azt jelzi, hogy az elmúlt években a probléma még súlyosabbá vált.

Az EUIPO számos ágazati tanulmány keretében az EU-ban 11 ágazatban (közvetlenül a vizsgált iparágakban és az azokhoz kapcsolódó ellátási láncok tekintetében) becsülte meg a hamisítás miatt elveszített értékesítési volumeneket. Ezek a veszteségek a 2012-2016 közötti időszakban évente több, mint 92 milliárd eurót tettek ki.

Jelentős érték, enyhe büntetések és a beruházások magas szintű megtérülése ösztönzi a bűnbandákat a hamisításban. E bandák a technológia és a forgalmazási csatornák fejlődésével egyre összetettebben működnek, és ezzel párhuzamosan egyre bővül a hamisított termékek köre.

A hamisítók által alkalmazott üzleti modellek termékeik forgalmazása és az illegális digitális tartalmak forgalmazásának és fogyasztásának népszerűsítése során nagymértékben támaszkodnak az internetre. A hamisított termékeket kínáló internetes oldalak „nagy kockázatú” (felnőtt tartalomhoz, szerencsejátékhoz és rosszindulatú szoftverekhez kapcsolódó) hirdetésekből és paradox módon jogszerű márkák révén tesznek szert további reklámbevételekre, amely márkákat az ezeken a honlapokon való hirdetés révén kétféleképpen is kár éri (a saját márkájukat érő és a márkákat kínáló weboldal hitelességének biztosításával kapcsolatos kár révén).

A hamisított termékek és kalóztartalmak értékesítésének elemzésén felül az EUIPO a keresleti oldalt, azaz az uniós polgárok szellemi tulajdonhoz fűződő jogokról alkotott véleményét és jogsértő termékek, illetve szolgáltatások vásárlására irányuló hajlandóságát is tanulmányozta. A fogyasztókat hamisított termékek vásárlására és szerzői jogi védelem alatt álló tartalmak illegális elérésére sarkalló ösztönzők közé tartoznak az alacsonyabb árak, a könnyű hozzáférhetőség és az ilyen tevékenységekhez kapcsolódó társadalmi stigma alacsony foka.

E fejleményekre válaszul az EUIPO, köz- és magánszektorbeli partnerekkel karöltve, számos intézkedést tesz és támogat az e kihívásoknak való megfelelés érdekében. Ezen intézkedések közé tartozik a jogosultaknak a jogsértések változó körülményeiről való tájékoztatása, együttműködés az Europollal a szellemi tulajdont érintő bűncselekményekre adott átfogóbb válaszok tekintetében, különösen egy szellemi tulajdont érintő bűncselekményekkel foglalkozó, Europolon belüli egység finanszírozásával, az Európai Bizottság hamisított termékek harmadik országokban történő értékesítésének megakadályozására és a kis- és középvállalkozások (kkv-k) számára szellemi tulajdonjogaik védelmében segítség nyújtására irányuló erőfeszítéseinek támogatása és a polgárok legális digitális tartalomkínálat elérhetőségével kapcsolatos, valamint a hamisított termékek megvásárlása és a digitális tartalmakhoz való illegális hozzáférés gazdasági és szociális hatásairól való tájékoztatása.

